EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 09 13
COM(2022) 412 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Reglamento (ES) Nr. 649/2012 dėl pavojingų cheminių medžiagų eksporto ir importo taikymo apibendrinamosios ataskaitos santrauka

{SWD(2022) 218 final}

VARTOJAMOS SANTRUMPOS

BPR	Biocidinių produktų reglamentas
KŽP	Klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo reglamentas
PNI	Nacionalinė paskirtoji institucija
ECHA	Europos cheminių medžiagų agentūra
ePIC	Reglamento (ES) Nr. 649/2012 įgyvendinimo taikomoji programinė įranga
ES	Europos Sąjunga
GRP	Galutinė reguliavimo priemonė
NVUI	Nacionalinė vykdymo užtikrinimo institucija
EBPO	Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija
IPS	Išankstinis pranešimas apie sutikimą
AAPR	Augalų apsaugos produktų reglamentas
REACH	Reglamentas dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų
NIN	Nuorodos identifikacijos numeris
SDL	Saugos duomenų lapas

1. ĮVADAS

1.1. IPS reglamentas

Reglamentu (ES) Nr. 649/2012[1] (toliau – IPS reglamentas) įgyvendinama Roterdamo konvencija dėl išankstinio pranešimo apie sutikimą (IPS) procedūros, taikomos tam tikroms pavojingoms cheminėms medžiagoms ir pesticidams tarptautinėje prekyboje. Reglamentu siekiama skatinti atsakomybės pasidalijimą ir bendradarbiavimą tarptautinio pavojingų cheminių medžiagų judėjimo srityje ir apsaugoti žmonių sveikatą bei aplinką nuo galimos žalos, sudarant palankias sąlygas keistis informacija apie pavojingas chemines medžiagas, nustatant Sąjungos sprendimų dėl jų importo ir eksporto priėmimo procesą ir pranešant apie tokius sprendimus Konvencijos šalims ir kitoms valstybėms.

IPS reglamentas taikomas Roterdamo konvencijos III priede išvardytoms cheminėms medžiagoms, taip pat pramoninėms cheminėms medžiagoms (kurias naudoja profesionalūs naudotojai ir vartotojai) ir pesticidams (įskaitant biocidus), kurių naudojimas uždraustas arba griežtai ribojamas Sąjungos teisės aktais dėl priežasčių, susijusių su sveikata ar aplinkos apsauga. Jame nustatyti griežtesni reikalavimai nei Konvencijoje, nes jis taikomas eksportui į visas šalis ir jame reikalaujama importuojančios šalies sutikimo dėl daug didesnio skaičiaus cheminių medžiagų, nei išvardyta Konvencijoje. Be to, eksporto reikalavimai taikomi ir tam tikriems mišiniams, kurių sudėtyje yra išvardytų cheminių medžiagų.

Pagal IPS reglamentą eksportui taikomi skirtingi reikalavimai, atsižvelgiant į tai, į kurį I priedo sąrašą jos įtrauktos: I priedo 1 dalyje išvardytoms cheminėms medžiagoms taikoma pranešimo apie eksportą importuojančiai valstybei tvarka, I priedo 2 ir 3 dalyse išvardytoms cheminėms medžiagoms – pranešimo apie eksportą importuojančiai valstybei ir aiškaus jos sutikimo tvarka, nebent joms taikoma Konvencijoje nustatyta IPS tvarka ir jos eksportuojamos į Konvencijos šalį, pateikusią teigiamą atsakymą dėl importo. Šios pareigos taip pat taikomos eksportuojant mišinius, kurių sudėtyje yra toks Reglamento I priede išvardytų cheminių medžiagų kiekis, kad jiems taikomi ženklinimo įpareigojimai pagal Klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo (KŽP) reglamentą (EB) Nr. 1272/2008[2], taip pat tam tikrus gaminius.

Taip pat IPS reglamentu Komisija įpareigojama informuoti Konvencijos sekretoriatą apie galutines reguliavimo priemones (GRP) dėl cheminių medžiagų, kurios Sąjungoje yra uždraustos arba griežtai ribojamos pagal vieną Konvencijos naudojimo kategoriją (pramoninės cheminės medžiagos arba pesticidai) ir kurios yra išvardytos IPS reglamento I priedo 2 dalyje. Šis procesas žinomas kaip GRP pranešimas ir juo remiantis į Konvencijos III priedą įtraukiamos cheminės medžiagos.

Dėl I priedo 3 dalyje (ji atitinka Konvencijos III priedą) išvardytų cheminių medžiagų importo Komisija Sąjungos vardu ir remdamasi IPS reglamente suteiktu įgaliojimu priima sprendimą

[1] 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 649/2012 dėl pavojingų cheminių medžiagų eksporto ir importo, OL L 201, 2012 7 27, p. 60–106.

[2] 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1–1355).

dėl importo, kuriame nustatoma, ar atitinkamą cheminę medžiagą galima importuoti į Sąjungą ir kokiomis sąlygomis. Šis sprendimas siunčiamas Konvencijos sekretoriatui.

1.2. Ataskaitų rengimo procedūra

Pagal IPS reglamento 22 straipsnį reikalaujama, kad Komisija kas trejus metus parengtų savo veiklos pagal Reglamentą ataskaitą ir IPS reglamento taikymo apibendrinamąją ataskaitą, apimančią:

- pagal 22 straipsnio 1 dalį valstybių narių teikiamą informaciją apie šiame reglamente numatytų procedūrų vykdymą, įskaitant muitinių atliekamas patikras, pažeidimus, sankcijas ir taisomuosius veiksmus;
- pagal 22 straipsnio 1 dalį Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) teikiamą informaciją apie IPS reglamentu nustatytų procedūrų veikimą.

Ši ataskaitų rengimo procedūra yra antroji pagal IPS reglamentą ir apima 2017–2019 m. laikotarpį. Internetinis ataskaitų rengimo klausimynas valstybėms narėms buvo pateiktas 2021 m. birželio 9 d., o pildymo terminas – 2021 m. rugpjūčio 27 d. Visos ataskaitos buvo pateiktos iki 2021 m. lapkričio vidurio. Savo 2017–2019 m. IPS reglamento veikimo ataskaitą[3] Agentūra paskelbė 2020 m. rugpjūčio mėn. Ši ataskaita yra apibendrinamosios ataskaitos santrauka, kurioje pateikiama IPS reglamento įgyvendinimo 2017–2019 m. laikotarpiu apžvalga.

2. IPS REGLAMENTO ĮGYVENDINIMO VALDYMAS

2.1. Komisija, Agentūra ir PNI mano, kad jų veiklos koordinavimas įgyvendinant IPS reglamentą yra veiksmingas

Kiekviena valstybė narė paskiria nacionaliniu lygmeniu nacionalinę instituciją (PNI), kuri atlieka IPS reglamente numatytas administracines funkcijas. Kaip ir ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, valstybės narės PNI ir Komisijos bei PNI ir Agentūros veiksmų koordinavimą iš esmės laikė patenkinamu. Kelios PNI teigiamai vertino Komisijos ir Agentūros teikiamą paramą už jos spartumą ir kokybę. Bendradarbiavimą su PNI, įskaitant nesutarimų sprendimą, Agentūra taip pat vertina kaip veiksmingą. Komisija taip pat laikė bendradarbiavimą su PNI, visų pirma diskusijas, vykstančias per du kartus per metus rengiamus IPS PNI susitikimus, veiksmingu.

Agentūra laikė bendradarbiavimą su Komisija patenkinamu, tačiau nurodė keletą tobulinamų sričių. Komisija taip pat laikė bendradarbiavimą su Agentūra patenkinamu ir atkreipė dėmesį į reguliariai vykstantį keitimąsi informacija moksliniais, techniniais ir teisiniais klausimais, kylančiais įgyvendinant reglamentą, ir jų praktinį įgyvendinimą.

[3] *ECHA (2020) Report on the operation of the Prior Informed Consent (PIC) Regulation* (Ataskaita apie išankstinio pranešimo apie sutikimą (IPS) reglamento veikimą). ECHA-20-R-10-EN.

2.2. Nuolat didėjant su IPS susijusios veiklos mastui kyla tinkamo išteklių lygio užtikrinimo iššūkių

Ištekliai, kuriuos Europos Komisijos ir ECHA skyrė IPS reglamentui įgyvendinti, beveik nepakito, palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, nors abi institucijos pranešė apie nedidelį jų padidėjimą. Agentūros darbo krūvis ataskaitiniu laikotarpiu atitiko numatytą darbo krūvį. Apdorotų pranešimų apie eksportą skaičius ir toliau didėjo, atsižvelgiant į numatomą 10 proc. metinį padidėjimą.

Padaugėjus pranešimų apie eksportą, padaugėjo Agentūros atliekamų apdorojimo ir suinteresuotosioms šalims teikiamos paramos užduočių. Agentūros teikiama parama Komisijai, ES PNI ir ne ES PNI per ataskaitinį laikotarpį sudarė maždaug 30–40 proc. darbuotojų darbo laiko. Kadangi išteklių kiekis nedidėja proporcingai darbo krūviui, ECHA savo ataskaitoje pabrėžia būtinybę užtikrinti pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių IPS reglamentui įgyvendinti ir toliau gerinti įgyvendinimo metodus, procesus ir priemones.

IPS PNI pranešti IPS reglamentui įgyvendinti skirtų išteklių lygiai yra 0,1–2 etato ekvivalentų. Kiek įmanoma palyginti, daugelio PNI ištekliai beveik nepakito, o maždaug aštuonios PNI pranešė apie jų sumažėjimą. Tuo pat metu daugelyje valstybių narių padidėjo darbo krūvis, susijęs su pranešimų apie eksportą apdorojimu (žr. 4.2 skirsnį). Mažiau nei ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu valstybių narių nurodė, kad turi pakankamai vykdymo užtikrinimui skirtų išteklių (15 vietoj 18).

3. IPS REGLAMENTO I PRIEDO ATNAUJINIMAS

Komisija, atsižvelgdama į ES teisės aktų, visų pirma REACH reglamento[4], BPR[5] ir AAPR[6], pokyčius ir laikydamasi Konvencijos, turėtų bent kartą per metus atnaujinti pagal 23 straipsnį I priede pateiktą cheminių medžiagų sąrašą. IPS reglamento priedai iš dalies keičiami Komisijos priimamais deleguotaisiais aktais.

Ataskaitiniu laikotarpiu į I priedo 1 dalį įtraukta 31 cheminė medžiaga, o į 2 dalį – septynios. Dvidešimt trys iš šių medžiagų įtrauktos dėl to, kad nebuvo patvirtintos kaip augalų apsaugos produktai pagal AAPR, o penkios – po įtraukimo į REACH XVII priedą (1 lentelė). Šešios cheminės medžiagos įtrauktos į I priedo 3 dalį po to, kai buvo įtrauktos į Konvencijos III priedą. Išskyrus trumposios grandinės chlorintuosius alkanus, jos jau yra įtrauktos į IPS reglamento I priedo 1 ir 2 dalis.

1 lentelė. Ataskaitiniu laikotarpiu į 1 priedą įtrauktos cheminės medžiagos

[4] 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB, OL L 396, 2006 12 30, p. 1–854.

[5] 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo, OL L 167, 2012 6 27, p. 1–123.

[6] 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB, OL L 309, 2009 11 24, p. 1–50).

Deleguotasis aktas	Cheminė medžiaga	CAS numeris	I priedo pakeitimas	Įtraukimo pagrindas
2017 m. lapkričio 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2018/172, kuriuo iš dalies keičiami Reglamento (ES) Nr. 649/2012 I ir V priedai	3-decen-2-onas	10519-33-2	1 ir 2 dalys	AAPR
	5-tret-butil-2,4,6-trinitro-m-ksilenas	81-15-2	1 ir 2 dalys	REACH reglamentas
	Benzilbutilftalatas	85-68-7	1 ir 2 dalys	REACH reglamentas
	Karbendazimas	10605-21-7	1 dalis	AAPR
	Cibutrinas	28159-98-0	1 ir 2 dalys	BPR
	Diizobutilftalatas	84-69-5	1 ir 2 dalys	REACH reglamentas
	Diarseno pentoksidas	1303-28-2	1 ir 2 dalys	REACH reglamentas
	Tepraloksidimas	149979-41-9	1 ir 2 dalys	AAPR
	Triklozanas	3380-34-5	1 ir 2 dalys	BPR
	Triflumuronas	64628-44-0	1 dalis	BPR
	Tris(2-chloretil)fosfatas	115-96-8	1 ir 2 dalys	REACH reglamentas
	Metamidofosas	10265-92-6	1 ir 3 dalys	Roterdamo konvencijos III priedas
2018 m. gruodžio 11 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/330, kuriuo iš dalies keičiami Reglamento (ES) Nr. 649/2012 I ir V priedai	Amitrolas	61-82-5	1 ir 2 dalys	AAPR
	Beta cipermetrinas	65731-84-2	1 ir 2 dalys	AAPR
	Karbofuranas	1563-66-2	1 ir 3 dalys	Roterdamo konvencijos III priedas
	DPX KE 459 (metilflupirsulfuronas)	150315-10-9 144740-54-5	1 ir 2 dalys	AAPR
	Fipronilas	120068-37-3	1 ir 2 dalys	AAPR
	Iprodionas	36734-19-7	1 ir 2 dalys	AAPR
	Izoproturonas	34123-59-6	1 ir 2 dalys	AAPR
	Linuronas	330-55-2	1 ir 2 dalys	AAPR
	Manebas	12427-38-2	1 ir 2 dalys	AAPR
	Ortosulfamuronas	213464-77-8	1 ir 2 dalys	AAPR
	Pikoksistrobinas	117428-22-5	1 ir 2 dalys	AAPR
	Trumposios grandinės chlorintieji alkanai	85535-84-8	3 dalis	Roterdamo konvencijos III priedas
	Triasulfuronas	82097-50-5	1 ir 2 dalys	AAPR
	Trichlorfonas	52-68-6	1 ir 3 dalys	Roterdamo konvencijos III priedas
2019 m. liepos 23 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/1701, kuriuo iš dalies keičiami Reglamento (ES) Nr. 649/2012 I ir V priedai	2-naftiloksiacto rūgštis	120-23-0	2 dalis	AAPR
	Acetochloras	34256-82-1	1 ir 2 dalys	AAPR
	Asulamas	3337-71-1 2302-17-2	1 ir 2 dalys	AAPR
	Chlorpikrinas	76-06-2	1 ir 2 dalys	AAPR
	Difenilaminas	122-39-4	2 dalis	AAPR
	Flufenoksuronas	101463-69-8	1 ir 2 dalys	AAPR
	Naledas	300-76-5	1 ir 2 dalys	AAPR
	Propanilas	709-98-8	2 dalis	AAPR
	Propargitas	2312-35-8	1 ir 2 dalys	AAPR
	Alachloras	15972-60-8	3 dalis	Roterdamo konvencijos III priedas
	Aldikarbas	116-06-3	3 dalis	Roterdamo konvencijos III priedas
	Endosulfanas	115-29-7	3 dalis	Roterdamo

Deleguotasis aktas	Cheminė medžiaga	CAS numeris	I priedo pakeitimas	Įtraukimo pagrindas
				konvencijos III priedas

Pagal IPS reglamento 11 straipsnį Komisija privalo pranešti Konvencijos sekretoriatui apie chemines medžiagas, išvardytas I priedo 2 dalyje, atitinkančias IPS pranešimo taikymo kriterijų. Ataskaitiniu laikotarpiu sekretoriatui pateikta dešimt GRP pranešimų:

- Acetochloras (2017 m.)
- Amitrolas (2019 m.)
- Beta cipermetrinas (2019 m.)
- Cibutrinas (2019 m.)
- Metilflupirsulfuronas (2019 m.)
- Iprodionas (2019 m.)
- Izoproturonas (2019 m.)
- Ortosulfamuronas (2019 m.)
- Pikoksistrobinas (2019 m.)
- Triasulfuronas (2019 m.)

4. IPS REGLAMENTO ĮGYVENDINIMAS

4.1. PNI ir Agentūrai vykdant informuotumo didinimo veiklą ir teikiant paramą eksportuotojams pagerėjo nuostatų laikymasis

Dvidešimt septynios valstybės narės vykdė eksportuotojų ir importuotojų informuotumo didinimo ir informavimo veiklą. Dažniausia veikla buvo informacijos teikimas internetu (specialus tinklalapis arba nuorodos į Agentūros IPS tinklalapius). Vienuolika valstybių narių taip pat teikia pagalbos tarnybos paslaugas per esamą pagalbos tarnybą (pvz., REACH, KŽP, BPR), o šešiose veikia PIC nacionalinė pagalbos tarnyba; dešimt valstybių narių nurodė turinčios konkretų el. pašto adresą informacijos reikalavimams. Beveik visos valstybės narės nurodė, kad dėl šios veiklos eksportuotojai ir importuotojai pradėjo geriau laikytis IPS reglamento nuostatų. Kai kurios PNI atkreipė dėmesį į tai, kad padaugėjo pranešimų apie eksportą ir pagerėjo jų kokybė, padaugėjo ePIC užsiregistravusių arba ją naudojančių įmonių ir pagerėjo 10 straipsnyje nustatytų įpareigojimų teikti informaciją laikymasis.

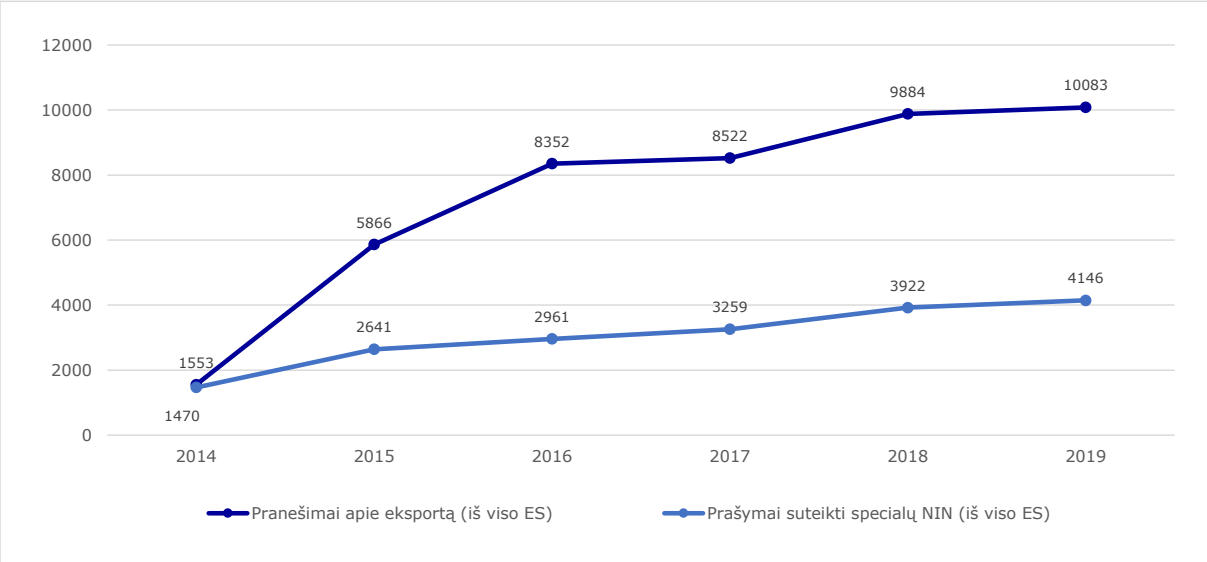
Agentūra privalo teikti pagalbą, taip pat technines ir mokslines gaires ir priemones eksportuotojams ir importuotojams (6 straipsnio 1 dalis). Agentūra teikė informaciją eksportuotojams ir importuotojams savo svetainėje, savaitės e. naujienose arba ECHA naujienlaiškyje, socialinėje žiniasklaidoje, vidiniuose e-PIC ir ECHA pagalbos tarnybos pranešimuose. Agentūra paskelbė keturias rekomendacijas (apžvalginius dokumentus), kad padėtų įmonėms dėl prašymų suteikti specialų NIN (nuorodos identifikacijos numerį), įsipareigojimų atidėjimo, ataskaitų teikimo ir pranešimų apie eksportą formos 6 skirsnio užpildymo (draudžiami ir leidžiami naudojimo būdai). Agentūra taip pat parengė pranešimus apie eksportą po „Brexit'o“ paskelbdama gaires „How to notify PIC exports to the UK after the UK's withdrawal from the EU (Kaip pranešti apie eksportą į JK, JK išstojus iš ES)“ ir sukurdama rankinę pranešimo procedūrą (kol juos bus galima pateikti ePIC).

4.2. PNI ir ECHA tvarkomų pranešimų apie eksportą skaičius nuolat didėjo nuo 2014 m., bet jų apdorojimas valstybėse narėse pasiskirstęs netolygiai

Pranešimas apie eksportą yra priemonė, kuria naudodamosi šalys keičiasi informacija apie uždraustas arba griežtai ribojamas chemines medžiagas. Visi ES įsisteigę eksportuotojai privalo pateikti pranešimą apie eksportą savo PNI, jei ketina eksportuoti IPS reglamento I priedo 1 dalyje nurodytas chemines medžiagas. PNI patikrinus ir priėmus pranešimą, jis persiunčiamas Agentūrai, kuri taip pat patikrina, ar pranešimas atitinka reikalavimus, ir perduoda jį importuojančios šalies PNI. Negavusi patvirtinimo apie tokio pranešimo gavimą, Agentūra išsiunčia pakartotinį pranešimą. Visa procedūra atliekama per taikomąją programą ePIC, ir eksportuotojai turi naudoti sistemoje pateiktą pranešimo šabloną. Dėl tam tikrų cheminių medžiagų eksporto, kuriam netaikomas IPS reglamentas ar pranešimo apie eksportą reikalavimas, eksportuotojai turi prašyti, kad jų PNI suteiktų specialų NIN, ir nurodyti jį muitinės deklaracijoje, kad būtų galima atlikti muitinį įforminimą.

Pranešimų apie eksportą ir prašymų suteikti specialų NIN skaičius nuolat didėjo nuo 2014 m. (1 pav.). Agentūra pranešė, kad pranešimų apie eksportą skaičius padidėjo nuo 8 455 2017 m. iki 10 009 2019 m.[7]. Agentūros nuomone šis padidėjimas rodo didesnę atitiktį ir naujų cheminių medžiagų įtraukimą į I priedą.

1 pav. **Bendras PNI priimtų ir Agentūrai perduotų pranešimų apie eksportą ir PNI priimtų prašymų suteikti specialų NIN skaičius per metus nuo 2014 m.[8]**

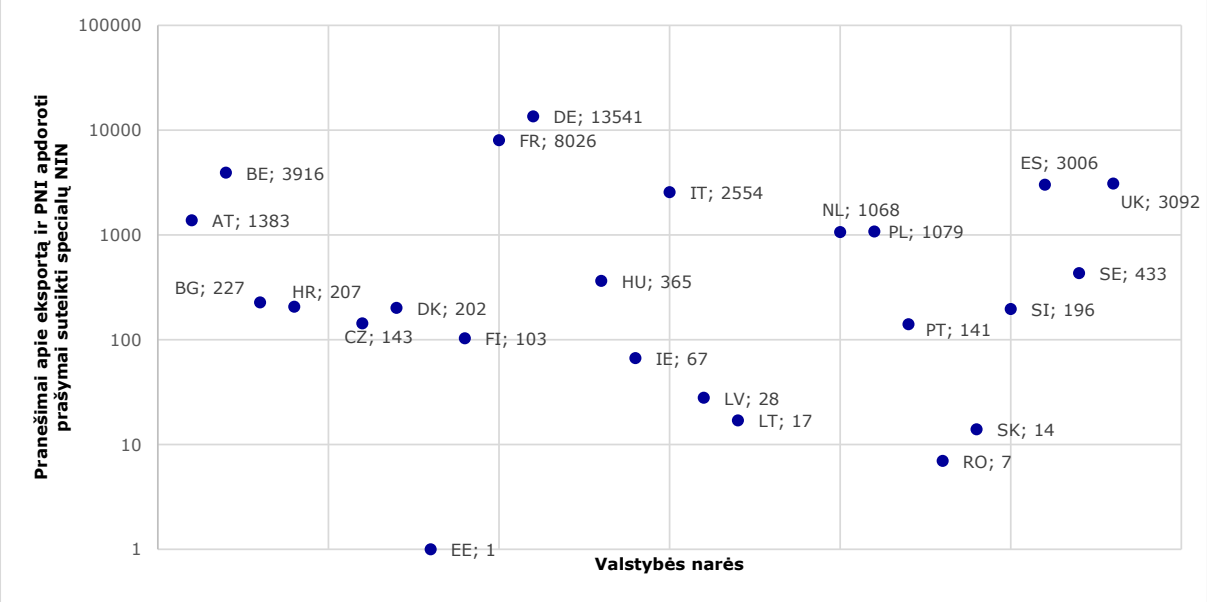
Kaip ir ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, apdorojamų pranešimų apie eksportą ir prašymų suteikti specialų NIN skaičius valstybėse narėse reikšmingai skyrėsi (2 pav.). Daugiausia

[7] Agentūrai pateikti skaičiai apima pirmines paraiškas, pakartotinio pateikimo paraiškas ir atmestas paraiškas.

[8] 2014 m. laikotarpis apima kovo 1 d. – gruodžio 31 d. (kadangi IPS reglamentas pradėtas taikyti 2014 m. kovo 1 d.).

pranešimų apie eksportą buvo pateikta Vokietijoje (8 645 pranešimai), Prancūzijoje (6 855), Italijoje (2 453), Ispanijoje (2 383) ir Jungtinėje Karalystėje (2 207). Per šį ataskaitinį laikotarpį 20 valstybių narių buvo apdorota daugiau pranešimų apie eksportą, palyginti su ankstesniu laikotarpiu, o devyniose valstybėse narėse šis skaičius tarp dviejų ataskaitinių laikotarpių išaugo daugiau nei dvigubai. Panaši padėtis yra dėl prašymų suteikti specialų NIN, kai 11 valstybių narių negavo nė vieno prašymo, o Vokietija, Belgija ir Prancūzija buvo valstybės narės, kurios priėmė didžiausią jų skaičių. Trylikoje valstybių narių per šį ataskaitinį laikotarpį buvo apdorota daugiau prašymų suteikti specialų NIN, palyginti su ankstesniu laikotarpiu. Keturiose valstybėse narėse nebuvo apdorotas nė vienas pranešimas apie eksportą (Kipras, Graikija, Liuksemburgas ir Malta).

2 pav. **Bendras ataskaitiniu laikotarpiu PNI priimtų pranešimų apie eksportą ir prašymų suteikti specialų NIN skaičius**

4.3. Dėl netikslaus pranešimo apie eksportą formos pildymo vis dar pateikiama daug pakartotinio pateikimo prašymų

Per ataskaitinį laikotarpį valstybės narės prašė eksportuotojų pakartotinai pateikti 5 889 pranešimus apie eksportą, o ECHA – 2 758 pranešimus. Pagrindinės problemos buvo neaiškiai arba netiksliai užpildytas pranešimo apie eksportą 6.2 skirsnis apie draudžiamus ir leidžiamus naudojimo būdus ir 3.3 skirsnis apie numatomą naudojimą. Kita prašymų pakartotinai pateikti pranešimus priežastis buvo netikslūs arba nepakankami importuotojo kontaktiniai duomenys. PNI ir ECHA taip pat nurodo, kad problemų kyla dėl netinkama kalba pateikto SDL.

4.4. Ataskaitų teikimas pagal 10 straipsnį iš esmės buvo atliekamas veiksmingai, nors PNI ataskaitų teikimo kokybę dar būtų galima gerinti

10 straipsnyje eksportuotojams ir importuotojams nustatomos pareigos per pirmąjį kiekvienų metų ketvirtį informuoti PNI apie tai, koks IPS reglamento I priede išvardytų cheminių

medžiagų kiekis praėjusiais metais eksportuotas į trečiąsias šalis arba iš jų importuotas. Eksportuotojai taip pat turi PNI pateikti kiekvieno importuotojo pavadinimą ir adresą. Savo ruožtu PNI kasmet turi šią informaciją pateikti Agentūrai, o ji šiuos duomenis surenka ES lygmeniu ir viešai paskelbia savo duomenų bazėje[9].

Agentūros ir PNI pateikta informacija rodo, kad ataskaitų teikimo procesas pagal 10 straipsnį veikė veiksmingai. Mažiau valstybių narių nei ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu (septynios) pranešė, kad eksportuotojai vėlavo pateikti informaciją apie eksportuotų cheminių medžiagų kiekį, ir šie vėlavimai neturėjo įtakos PNI ataskaitų rengimo procedūros užbaigimui. ECHA teigimu, PNI ataskaitų teikimas pagerėjo, nes mažiau PNIR pateikė į taikymo sritį nepatenkančių duomenų. Tačiau kai kuriuose PNI pateiktuose duomenyse buvo klaidų, atsiradusių dėl iš sektoriaus atstovų gautų ataskaitų, todėl PNI ataskaitas reikėjo taisyti, duomenis iš naujo apibendrinti ir pakartotinai pateikti ataskaitas. Dėl to bendrosios ataskaitos rengimas buvo neveiksmingas ir ECHA rekomenduoja PNI sustiprinti apibendrintų duomenų patikrinimą prieš juos pateikiant.

4.5. ES sprendimai dėl importo priimti dėl keturių Roterdamo konvencijos III priede nurodytų cheminių medžiagų

Pagal Konvencijos 10 dalį Konvencijos šalių prašoma priimti sprendimą dėl kiekvienos į III priedą įtrauktos naujos cheminės medžiagos importo ir jį pateikti sekretoriatui. Pagal IPS reglamento 13 straipsnį Sąjungos sprendimas dėl importo priimamas Komisijos įgyvendinimo aktu, kurio projektą parengia Komisijos tarnybos ir pateikia REACH komitetui, kad šis pateiktų savo nuomonę pagal patariamąją procedūrą. Per ataskaitinį laikotarpį Komisija 2018 m. priėmė vieną Įgyvendinimo sprendimą, kuriuo buvo priimti nauji importo sprendimai dėl keturių cheminių medžiagų ir iš dalies pakeistas vienas importo sprendimas (2 lentelė).

2 lentelė. Ataskaitiniu laikotarpiu priimti Sąjungos sprendimai dėl importo

Įgyvendinimo aktas	Cheminės medžiagos	Sprendimo pobūdis ir statusas		Sprendimas dėl importo	Sprendimo pagrindas
2018 m. spalio 10 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas	Karbofuranas	1563-66-2	Naujas sprendimas	Galutinis	Importuoti neleidžiama
	Trichlorfonas	52-68-6	Naujas sprendimas	Galutinis	Importuoti neleidžiama
	Trumposios grandinės chlorintieji alkanai	85535-84-8	Naujas sprendimas	Galutinis	Importuoti leidžiama tik tam tikromis nustatytomis sąlygomis
	Tributilalavo junginiai	56-35-9; 1983-10-4; 2155-70-6; 4342-36-3; 1461-22-9; 24124-25-2; 85409-17-2	Naujas sprendimas	Galutinis	Importuoti leidžiama tik tam tikromis nustatytomis sąlygomis
	Oksiranas	75-21-8	Pakeitimas	Galutinis	Importuoti leidžiama tik tam tikromis nustatytomis

[9] ECHA, metinės cheminių medžiagų, kurioms taikomas IPS reglamentas, eksporto ir importo ataskaitos: https://echa.europa.eu/regulations/prior-informed-consent/annual-reporting-on-pic-exports-and-imports

Įgyvendinimo aktas	Cheminės medžiagos	Sprendimo pobūdis ir statusas		Sprendimas dėl importo	Sprendimo pagrindas
					sąlygomis

4.6. Maža ne ES šalių atsakymų į aiškaus sutikimo prašymus dalis tebėra problema, tačiau daugelis problemų yra veiksmingai sprendžiamos užtikrinant tinkamą ECHA ir PNI tarpusavio koordinavimą

14 straipsnyje reikalaujama, kad, prieš eksportuojant I priedo 2 ir 3 dalyse nurodytas chemines medžiagas, importuojanti šalis suteiktų sutikimą. Tačiau eksportuotojo PNI, pasikonsultavusi su Komisija ir atsižvelgdama į konkretų atvejį, gali nuspręsti netaikyti reikalavimo gauti aiškų sutikimą, kai cheminė medžiaga, atitinkanti IPS pranešimo taikymo kriterijų, eksportuojama į EBPO šalį (14 straipsnio 6 dalis) arba kai iš importuojančios šalies per 60 dienų negaunama atsakymo, jeigu įvykdomos tam tikros sąlygos (14 straipsnio 7 dalis).

Devyniolikoje valstybių narių nagrinėti eksporto atvejai, kai buvo taikoma aiškaus sutikimo procedūra pagal 14 straipsnį. 2017–2019 m. PNI apdoroti iš viso 5 058 prašymai dėl aiškaus sutikimo, palyginti su 3 362 prašymais per ankstesnį ataskaitinį laikotarpį. 15 valstybių narių (iš 19) prašymų skaičius buvo didesnis nei ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu.

Kaip ir anksčiau, pagrindinis iššūkis, apie kurį pranešė PNI, buvo pavėluoti importuojančių šalių atsakymai į prašymus dėl sutikimo (t. y. pasibaigus 60 dienų laukimo laikotarpiui) arba iš viso negauta atsakymo. Atsakymų dalis šiuo ataskaitiniu laikotarpiu liko gana maža. Iš 5 058 prašymų dėl aiškaus sutikimo buvo gauta 54 proc. atsakymų po pirmojo prašymo, pirmojo arba antrojo priminimo – tokia atsakymų dalis yra maždaug panaši į ankstesnes. PNI taip pat nurodė, kad pateiktas atsakymas ne visada buvo aiškus arba buvo sunkiai suprantamas, o su kai kuriomis šalimis buvo ypač sunku susisiekti.

Agentūros manymu, šis procesas vyksta sklandžiai ir bendradarbiavimas su PNI yra veiksmingas. Nepaisant mažos atsakymų dalies, Agentūros nuomone, šis procesas padėjo suderinti duomenis ir sumažinti kanceliarinių klaidų skaičių atliekant procedūrą.

Kelios valstybės narės turėjo nuspręsti, ar panaikinti reikalavimą gauti aiškų sutikimą (pvz., aštuoniais atvejais – dėl eksporto į EBPO šalį; 11 atvejų – dėl to, kad iš importuojančios šalies kompetentingos institucijos negauta atsakymo), o iš PNI pateiktos informacijos buvo galima spręsti, kad kilo tam tikrų įgyvendinimo problemų. Penkiolikoje valstybių narių pasitaikė atvejų, kai buvo leista tęsti eksportą, laukiant atsakymo į naują prašymą dėl aiškaus sutikimo (14 straipsnio 8 dalis). Agentūros nuomone, 14 straipsnio 8 dalį vis dar sunku įgyvendinti. Tačiau probleminių atvejų (t. y. kai Agentūra ir PNI nesutaria dėl aiškinimo) skaičius gerokai sumažėjo po to, kai tai buvo aptarta per PNI posėdį ir buvo atitinkamai pagerintos susijusios taikomosios programos ePIC funkcijos.

4.7. Kelios valstybės narės pranešė apie reikalavimų dėl kartu su eksportuojamomis cheminėmis medžiagomis pateikiamos informacijos nesilaikymą

17 straipsnyje nurodyta, kad eksportuojamos cheminės medžiagos turi būti pakuojamos ir ženklinamos pagal atitinkamų Sąjungos teisės aktų nuostatas, išskyrus atvejus, kai importuojanti šalis reikalauja kitaip. Kiekvienam importuotojui kartu su chemine medžiaga turi

būti išsiųstas REACH reglamento II priedo reikalavimus atitinkantis Saugos duomenų lapas. Tik šešios valstybės narės pranešė apie kartu su eksportuojamomis cheminėmis medžiagomis pateikiamos informacijos, susijusios su pakavimo reikalavimais pagal KŽP reglamentą ir SDL, atitikties problemas.

4.8. Visos valstybės narės turi kontrolės ir vykdymo užtikrinimo sistemas, tačiau trečdalis jų neturi vykdymo užtikrinimo strategijos

Pagal IPS reglamento 18 straipsnį valstybės narės turi paskirti valdžios institucijas, pvz., muitines, kad šios kontroliuotų I priede išvardytų cheminių medžiagų importą ir eksportą. Visos valstybės narės paskyrė tokias institucijas. Muitinės dalyvauja įgyvendinant IPS reglamentą visose valstybėse narėse, išskyrus Maltą (ir Jungtinę Karalystę ataskaitiniu laikotarpiu iki 2020 m. sausio 1 d.). Šešiose šalyse vienintelė NVUI yra muitinės administracija.

Penkiolika valstybių narių (palyginti su 18 ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu) nurodė, kad NVUI turi pakankamai išteklių savo įsipareigojimams pagal IPS reglamentą vykdyti. Valstybės narės, kurios norėjo atkreipti nacionalinių vykdymo užtikrinimo institucijų dėmesį į su ištekliais susijusias problemas, kalbėjo apie žmogiškųjų išteklių trūkumą. Septyniolika valstybių narių pranešė, kad turi IPS reglamento vykdymo užtikrinimo strategiją, o 16 valstybių narių surengė reguliarius inspektorių mokymus.

4.9. Per ataskaitinį laikotarpį buvo nustatyta nedaug pažeidimų

Valstybių narių, kurios pranešė apie oficialiosios kontrolės veiklą, skaičius yra gana panašus į ankstesnio ataskaitinio laikotarpio skaičių ir vis dar gana mažas, atsižvelgiant į tai, kad 24 valstybės narės pranešė apie prekybos veiklą. Jei valstybės narės to nenurodė savo ataskaitoje, negalima daryti išvados, ar tai yra dėl per mažai surinktų duomenų, ar dėl vykdymo užtikrinimo veiksmų trūkumo. Dešimt valstybių narių pranešė apie muitinių atliktas eksporto patikras, kurioms taikomas IPS reglamentas, palyginti su 13 per ankstesnį ataskaitinį laikotarpį. Vienuolika valstybių narių pranešė apie inspektorių atliktas patikras. Kalbant apie importą, keturios valstybės narės pranešė apie muitinių atliktas patikras, o dešimt – apie inspektorių atliktas patikras.

Iš viso per ataskaitinį laikotarpį buvo atliktos 9 132 eksporto patikros, palyginti su 6 474 patikromis 2014–2016 m. (3 lentelė). Buvo atlikta 1 463 importo patikros, palyginti su 1 941 patikra 2014–2016 m., daugiausia dėl sumažėjusio muitinės atliktų importo patikrų. Kaip ir anksčiau, didžiąją dalį patikrų sudaro muitinės atliktos patikros. Įvairiose valstybėse narėse atliktų patikrų skaičius labai skyrėsi – taip galėjo būti dėl cheminių medžiagų, kurioms taikomas IPS reglamentas, eksporto ir importo operacijų skaičiaus šalyje, tikrinimo strategijos ar taikomų patikrų rūšies (pvz., atsakomosios patikros palyginti su nuolatine stebėsena).

Kalbant apie vykdymo užtikrinimo veiklos rūšis, dokumentų patikrinimai atliekami maždaug dviejuose trečdaliuose valstybių narių (19), o mažiau nei pusė pranešė atlikusios proaktyvius patikrinimus arba patikras vietoje (3 pav.).

3 lentelė. Bendras oficialių eksporto ir importo, kuriems per ataskaitinį laikotarpį buvo taikomas arba vykdomas IPS reglamentas, patikrų skaičius

	Muitinės atliktos patikros	Inspektorių atliktos patikros	Kitų subjektų atliktos patikros
Oficialiosios eksporto patikros	8 599	526	7
Oficialiosios importo patikros	237	1 193	33

3 pav. Valstybių narių taikytos vykdymo užtikrinimo priemonės

Nustatytų pažeidimų skaičius (138) yra gana mažas, palyginti su atliktų patikrų skaičiumi. Penkios valstybės narės pranešė apie pažeidimus, nustatytus per muitinių atliktas patikras, o šešios – inspektorių atliktas patikras. Pagrindinė muitinių nustatytų pažeidimų kategorija buvo susijusi su NIN nebuvimu (13 pažeidimų) ir netinkamai užpildytu bendrojo administracinio dokumento 44 langeliu (12 pažeidimų). Trijose valstybėse narėse 29 pažeidimų atvejais buvo taikytos sankcijos.

4.10. Ataskaitiniu laikotarpiu Forumas įgyvendino pirmąjį bandomąjį projektą dėl IPS reglamento vykdymo užtikrinimo

Keitimosi informacija apie vykdymo užtikrinimą forumas (toliau – Forumas) yra už REACH, KŽP, IPS ir POT reglamentų vykdymą atsakingų institucijų tinklas. 2017–2018 m. Forumas vykdė bandomąjį IPS reglamento laikymosi kontrolės projektą, daugiausia dėmesio skirdamas pranešimams apie eksportą (8, 14 ir 15 straipsniai) ir informacijai, pateikiamai kartu su eksportuojamomis cheminėmis medžiagomis (17 straipsnis); jame dalyvavo trylika valstybių narių. Valstybės narės baigė 296 patikrinimus, kuriuos sudarė vietoje ir nuotoliniu būdu atlikti patikrinimai[10]. 2019 m. Forumas parengė „Praktinį IPS pareigų kontrolės vykdymo užtikrinimo vadovą“, kuriame aprašoma vykdant bandomąjį projektą sukurta IPS reglamento 8, 14, 15 ir 17 straipsnių įgyvendinimo geroji patirtis.

Valstybės narės apskritai yra patenkintos Forumo veikla. Kelios PNI pabrėžė bandomojo projekto naudą ir pasiūlė ateityje įgyvendinti kitus bandomuosius projektus.

[10] *ECHA (2018) Final report of the Forum pilot project on the control of PIC* (ECHA (2018 m.) galutinė Forumo bandomojo projekto dėl IPS kontrolės ataskaita).

4.11. Kelios PNI ir Agentūra dalyvavo techninės pagalbos veikloje

Pagal 21 straipsnį Komisija, PNI ir Agentūra turi bendradarbiauti teikdamos techninę pagalbą, visų pirma tam, kad padėtų besivystančioms šalims ir pereinamosios ekonomikos šalims įgyvendinti Konvenciją ir tobulinti infrastruktūrą, pajėgumus ir specialiąsias žinias, būtinus norint tinkamai tvarkyti chemines medžiagas per visą jų gyvavimo ciklą.

Penkios valstybės narės dalyvavo bendradarbiavimo veikloje, o keturios dalyvavo įgyvendinant projektus ar vykdant tarptautinę veiklą, susijusią su cheminių medžiagų valdymo gebėjimų stiprinimu. PNI veikla buvo techninės informacijos teikimas per seminarus, mokymus, trečiųjų šalių ekspertų delegacijų vizitus ir kt., bendradarbiavimo projektai ir parama PNI steigimui ar veiklos vykdymui. ECHA dalyvavo keliuose mokymo renginiuose, kuriuos organizavo Roterdamo konvencijos organai, Komisija arba PNI. Agentūra taip pat teikė paramą kandidatuoti besirengiančioms šalims ir šalims kandidatėms padidinti savo pajėgumus cheminių medžiagų valdymo srityje, naudodama ES pasirengimo narystei paramos priemonę (PNPP).

4.12. Daugelis taikomosios programos ePIC naudotojų šią IT priemonę laikė patogia naudoti ir jų darbui tinkama pagalbine priemone

Atsižvelgdama į IPS reglamento reikalavimus, Agentūra sukūrė ir prižiūri IT priemonę (taikomąją programą ePIC) reglamento įgyvendinimui palengvinti. Siekiant pagerinti priemonės veikimą ir naudingumą, ataskaitiniu laikotarpiu taikomosios programos ePIC sistema buvo papildyta keliomis naujomis funkcijomis. Priemonę naudoja visos atitinkamos institucijos, įskaitant vykdymo užtikrinimo institucijas ir muitines, taip pat eksportuotojai ir importuotojai. Nuo praėjusio ataskaitinio laikotarpio padidėjo pramoninių naudotojų, PNI ir NVUI skaičius.

Apskritai PNI nustatė, kad taikomoji programa ePIC yra patogi naudoti, ir nepatyrė didelių su jos naudojimu susijusių sunkumų. PNI nuomonė apie taikomąją programą ePIC pagerėjo nuo ankstesnio ataskaitinio laikotarpio ir daugiau PNI turi darbo su ja patirties. Pramoninių naudotojų, taip pat muitinių ir vykdymo užtikrinimo institucijų Agentūrai ir PNI pateikta grįžtamoji informacija taip pat buvo iš esmės teigiama.

4.13. Viešai paskelbta IPS reglamento įgyvendinimo informacija ir duomenys

Pagal IPS reglamentą Agentūra turėtų viešai skelbti šiuos duomenis:

- į I priedą įtrauktų cheminių medžiagų sąrašą (7 straipsnis);
- kiekvienais kalendoriniais metais atnaujinamą pranešimo apie cheminių medžiagų eksportą, importuojančių šalių ir kitų valstybių sąrašą (8 straipsnis);
- ataskaitas apie faktinius eksportuotų ir importuotų cheminių medžiagų, kurioms taikomas IPS reglamentas, kiekius (10 straipsnis);
- sprendimus dėl importo (13 straipsnis);
- nekonfidencialius duomenis dėl aiškių sutikimų, gautų iš ne ES šalių (14 straipsnis).

Šią informaciją galima rasti Agentūros IPS reglamentui skirtame tinklapyje ir cheminėms medžiagoms, kurioms taikomas IPS, skirtame tinklapyje, kuriuose pateikiama cheminių medžiagų, kurioms taikoma IPS, paieškos duomenų bazė, nekonfidencialūs ES pranešimų apie eksportą duomenys, pranešimai apie eksportą ir aiškūs sutikimai, gauti iš ne ES šalių, taip pat

PNI kontaktiniai duomenys. Ataskaitos apie faktinius eksportuotų ir importuotų IPS cheminių medžiagų kiekius (pagal 10 straipsnį) pateikiamos puslapyje „Kasmet teikiama informacija apie cheminių medžiagų eksportą ir importą“. Per ataskaitinį laikotarpį Agentūra 2017 m. paskelbė pirmąją IPS reglamento taikymo ataskaitą (angl. *Report on the operation of the PIC Regulation*) (pagal 22 straipsnį), o 2018 m. – antrąją Keitimosi informacija ataskaitą (angl. *Report on information exchange*) (pagal 20 straipsnį).

5. IŠVADOS

IPS reglamentu įgyvendinama Roterdamo konvencija Sąjungoje ir juo siekiama tų pačių tikslų. Tačiau siekiant užtikrinti aukštesnį apsaugos lygį, visų pirma besivystančioms šalims ir pereinamosios ekonomikos šalims, IPS reglamentu nustatyti griežtesni reikalavimai nei Konvencijoje.

Iš šios ataskaitos matyti, kad pagal IPS reglamentą sukurtos procedūros veikė gerai ir jų įgyvendinimas vyko sklandžiai, visų pirma dėl veiksmingo koordinavimo ir bendradarbiavimo tarp PNI, ECHA ir Komisijos vykdant ES vidaus ir tarptautinius darbus, kurie buvo pagrindas reglamento tikslams pasiekti.

Pranešimo apie eksportą procedūra yra svarbus informacijos šaltinis importuojančioms šalims apie daugelį cheminių medžiagų ir jų eksportą. Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. išsiųsta 10 000 pranešimų apie eksportą ir jų toliau daugėja, aiškiai matomas keitimosi informacija mastas ir jo galimybės toliau didėti. Kadangi reikia užtikrinti pakankamus pranešimų apdorojimo ir paramos teikimo pajėgumus, taip pat veiksmingą Agentūros sukurtos ir prižiūrimos IT taikomosios programos ePIC veikimą, didėjantį krūvį galima suvaldyti tik turint reikiamą darbuotojų skaičių.

Dėl aiškaus sutikimo procedūros kaip standartinės eksporto procedūros taikymo tam tikroms cheminėms medžiagoms, kurios neįtrauktos pagal Konvenciją, per ataskaitinį laikotarpį importuojančioms šalims buvo išsiųstas didelis skaičius, t. y. 5 058 prašymų suteikti aiškų sutikimą. Tie prašymai buvo iššūkis daugeliui importuojančių šalių, o tai rodo neatsakytų prašymų dalis – 46 proc.

Cheminių medžiagų, kurioms taikomas IPS reglamentas, eksportuotojai paprastai žinojo savo pareigas ir galėjo jas vykdyti. Jei reikėjo, PNI ir Agentūra suteikdavo reikiamą pagalbą, o tai padėjo užtikrinti mažą pažeidimų skaičių. Per šį ataskaitinį laikotarpį pranešta apie 9 132 eksporto ir 1 463 importo patikras ir nustatyti 138 pažeidimai, o dėl 29 tų pažeidimų buvo skirtos sankcijos.

Apskritai valstybės narės vykdė savo pareigas, nors kai kurioms valstybėms narėms buvo sunku susidoroti su dideliu darbo krūviu kiekvienų metų pabaigoje, kuris susidarydavo dėl didelio pranešimų apie eksportą skaičiaus, todėl kartais kildavo problemų laikantis terminų. Agentūros teikiama pagalba įgyvendinant reglamentą visiškai atitiko IPS reglamento reikalavimus ir buvo veiksmingo procedūrų veikimo pagrindas. Komisija įvykdė savo pareigas, nustatytas IPS reglamentu. Ataskaitiniu laikotarpiu priimti trys Komisijos deleguotieji reglamentai, kuriais iš dalies keičiamas I priedas, taip pat vienas Komisijos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo priimami Sąjungos sprendimai dėl importo. Be to, Komisija koordinavo Sąjungos dalyvavimą tarptautinėje veikloje ir atstovavo Sąjungai Konvenciją įgyvendinančiose įstaigose.